

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát č. 13

Olomouc

okresní pracoviště Prostějov

Inspekční zpráva

Speciální škola, o.p.s.

I. Olbrachta 2

798 11 Prostějov - Vrahovice

IZO: 044 053 991

**Zřizovatel: Občanské sdružení na pomoc dětem s více vadami se sídlem:
I. Olbrachta 2, 798 11 Prostějov**

Školský úřad: Prostějov

Č. jednací	133 433/98-05003
Signatura	km3os301

OBSAH

1. ÚVOD.....	3
1.1 Předmět inspekce	3
1.2 Termín inspekce.....	3
1.3 Složení inspekčního týmu.....	3
1.4 Ředitel(ka) školy.....	3
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	3
2. VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLY.....	4
2.1 Výchovně-vzdělávací program školy, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty.....	4
2.2 Další informace o výchovně-vzdělávacím programu školy	4
2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků	5
3. ŘÍZENÍ ŠKOLY	6
3.1 Koncepční záměry školy - plánování.....	6
3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů.....	6
3.3 Odborné a pedagogické řízení	7
3.3.1 Organizační struktura školy	7
3.3.2 Personální struktura školy	8
3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst učitelů.....	9
3.4 Kontrolní systém školy. Kontrola a hodnocení	9
3.5 Informační systém školy - vnitřní a vnější	9
3.6 Vedení povinné dokumentace.....	10
3.7 Výroční zpráva.....	10
3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.....	10
4. PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI.12	12
4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků	12
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školy	12
4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování (činnost pedagogických pracovníků). Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích	13
4.4 Hodnocení školy z hlediska úrovně výsledků učení - činnosti žáků	14
4.5 Hodnocení školy z hlediska rozvoje osobnosti žáků, utváření všeobecné kulturnosti, osobních kompetencí, hodnotových orientací a postojů	14
4.6 Hodnocení výchovného poradenství.....	15
4.7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně-vzdělávací činnost školy.....	15
5. ZÁVĚR.....	16
5.1 Závěry inspekce	16
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školy	16
5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu.....	17
5.4 Datum a podpis ředitele(ky) kontrolované školy stvrzující převzetí zprávy.....	17
5.5 Další adresáti zprávy	17

□

1. ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti školy dle § 18, odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 139/1995 Sb.).

1.2 Termín inspekce

23., 26. a 27. října 1998

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: Mgr. Antonín Grulich
Členové týmu: Mgr. Vojtěch Chromeček
PaedDr. Rudolfa Kukulová
Mgr. Alena Wiesnerová

1.4 Ředitel(ka) školy

PhDr. Marie Turková

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

- povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů a dále § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o předškolních zařízeních a školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 30 385/97-61
- statut Speciální školy, o.p.s.
- výpis z rejstříku obecně prospěšné společnosti
- koncepce dalšího rozvoje školy
- plán práce na školní rok 1998/99
- výroční zprávy o činnosti a hospodaření
- organizační řád
- provozní řád budovy
- učební plány, osnovy a individuální výchovně-vzdělávací plány
- dokumentace třídních učitelů
- dokumentace mateřské školy
- žákovské knížky, deníčky a sešity žáků

2. VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLY

2.1 Výchovně-vzdělávací program školy, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty

Speciální škola, o.p.s. je soukromá škola, která poskytuje výchovu a vzdělání dětem a žákům s více vadami ve věku od tří let do ukončení povinné školní docházky.

Speciální mateřská škola:

Speciální škola, o.p.s. má pouze jednu třídu speciální mateřské školy, ve které je zapsáno osm dětí.

Výchovně-vzdělávací proces probíhá v souladu s § 2 a 3 zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Pomocná škola:

Při Speciální škole, o.p.s. jsou zřízeny dvě třídy pomocné školy - nižší stupeň má zapsáno pět žáků a střední a vyšší stupeň má zapsáno šest žáků.

Výuka probíhá dle Vzdělávacího programu pro pomocné školy schváleného MŠMT ČR č. j. 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997 jako učební dokument ve smyslu § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů.

Zvláštní škola:

Při Speciální škole, o.p.s. jsou zřízeny dvě třídy zvláštní školy. V I. třídě je zapsáno celkem šest žáků druhého, třetího a pátého ročníku. Ve II. třídě je zapsáno pět žáků šestého, sedmého a osmého ročníku. V obou třídách se vyučuje v odděleních.

Výuka je realizována dle Vzdělávacího programu pro zvláštní školy schváleného MŠMT ČR č. j. 22 980/97-22 s platností od 1. září 1997 jako učební dokument ve smyslu § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů.

Speciální základní škola:

Při Speciální škole, o.p.s. jsou dále zřízeny dvě třídy speciální základní školy. V I. třídě je zapsáno šest žáků sedmého a osmého ročníku. Ve II. třídě jsou zapsáni tři žáci pátého a devátého ročníku. V této třídě se dále dle učebních dokumentů pro zvláštní školy vzdělává jeden žák čtvrtého ročníku.

Výuka je realizována dle vzdělávacího programu Základní škola č. j. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996, schváleného MŠMT ČR.

2.2 Další informace o výchovně-vzdělávacím programu školy

Pro žáky pomocné školy je v letošním školním roce vhodně zařazen nepovinný předmět dorozumívací dovednosti, zařazený nad rámec týdenní dotace povinných předmětů.

Pro žáky zvláštní školy nenabízí škola žádný nepovinný předmět nad rámec týdenní dotace povinných předmětů.

Pro žáky sedmého a osmého ročníku základní školy jsou zařazeny dva volitelné předměty - praktické činnosti a výtvarné činnosti, vždy po jedné vyučovací hodině týdně. Pro žáka devátého ročníku je zařazen anglický jazyk, také jedna hodina týdně.

Výchovně-vzdělávací programy všech typů škol jsou vhodně doplňovány pravidelnou rehabilitací zdravotně postižených žáků, prováděnou odbornými pracovníky a hipoterapií.

2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků

Tab. 1: speciální mateřská škola

Třída	Zapsáno	Přítomno	Nemoc	Z toho dívek	Počet zdravotně postižených dětí
I.	8	5	3	3	8

Tab. 2: pomocná škola

Třída	Ročníky ve třídě	Zapsáno	Přítomno	Nemoc	Z toho dívek	Počet zdravotně postižených žáků
I.	nižší stupeň	5	3	2	1	5
II.	střední a vyšší st.	6	6	0	3	6
Celkem		11	9	2	4	11

Tab. 3: zvláštní škola

Třída	Ročníky ve třídě	Zapsáno	Přítomno	Nemoc	Z toho dívek	Počet zdravotně postižených žáků
I.	2., 3., 5.	6	5	1	4	6
II.	6., 7., 8.	5	5	0	2	5
Celkem		11	10	1	6	11

Tab. 4: speciální základní škola

Třída	Ročníky ve třídě	Zapsáno	Přítomno	Nemoc	Z toho dívek	Počet zdravotně postižených žáků
I.	7. a 8.	6	5	1	2	6
II.	5. a 9. 4. ZvŠ	4	3	1	0	4
Celkem		10	8	2	2	10

3. ŘÍZENÍ ŠKOLY

3.1 Koncepční záměry školy - plánování

V koncepci soukromé speciální školy, která byla zpracována ve školním roce 1994-95, se počítá se speciální mateřskou školou, pomocnou školou, zvláštní školou a základní školou pro děti s více vadami v souladu s potřebami dětí a žáků celého regionu. V květnu 1994 se v souladu s těmito záměry podařilo zahájit provoz speciální školy ve vlastním rekonstruovaném a bezbariérovém zařízení.

Na tuto koncepci školy navazuje současný projekt s názvem Handicap, který pokračuje v dalším vzdělávání žáků (praktická škola), rehabilitaci (balneoprovoz, tělocvična, posilovna a relaxační místnost) a následná péče o postižené (chráněné dílny, sociální byty).

Koncepční záměry jsou diskutovány zejména ve výboru občanského sdružení a na jeho valných hromadách (účastníci jsou převážně rodiče postižených) a ve správní radě Speciální školy, o. p. s. V zápisech z pedagogických rad nelze vysledovat, zda byly koncepční záměry připomínkovány ze strany učitelů, jsou-li akceptovány pedagogickým sborem a jaký bude podíl jednotlivých učitelů na této koncepci.

V plánu činnosti na školní rok 1998/99 vytýčila ředitelka školy hlavní úkoly pro práci školy v oblasti vzdělávání pouze velmi obecně. Roční plán má formu pracovního materiálu s konkrétními úkoly včetně termínů a odpovědnosti. V zápisech z pedagogických rad nelze dokladovat, zda byl plán práce školy diskutován s ostatními pracovníky, připomínkovan a schválen.

Celková koncepce školy je vynikající. Střednědobé plánování je převážně obecné, je hodnoceno jako průměrné.

3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů

Speciální mateřská škola

Plán výchovně-vzdělávací činnosti je rozpracován do oblasti rozumové, jazykové a do oblasti matematických představ. Je doplněn o hudební, výtvarnou a pracovní výchovu. Učitelky zpracovávají individuálně vzdělávací plán každému dítěti a jednotlivé pokroky průběžně zaznamenávají. K systematické práci s postiženými dětmi chybí speciální analýza znalostí a dovedností dětí vzhledem k věku a postižení. Postupné kroky ve výchovně-vzdělávací práci s postiženými dětmi postrádají důslednou a systematickou práci zejména v logopedické péči, kde chybí diagnostika a individuální práce logopeda.

Pomocná škola

Učební plán je ve všech stupních plněn. Na nižším a středním stupni je vhodně rozšířen o předmět dorozumivací dovednosti.

Vzhledem k tomu, že MŠMT ČR nevyhovělo žádosti Speciální školy, o.p.s. o pokračování přípravného stupně, který ve školním roce 1997/98 probíhal jako experiment, byli tři žáci přeřazeni do nižšího stupně pomocné školy. I přes vypracované individuální vzdělávací programy (IVP) lze jen s obtížemi hodnotit jejich plnění. U těchto žáků jsou teprve hledány způsoby k jejich realizaci (piktogramy, Braillova abeceda apod.).

Zvláštní škola

Učební plán je ve všech ročnících plněn. Ve 2. a 3. ročníku probíhá výuka v blocích. Nepovinné předměty nejsou do výuky zařazeny.

Učební osnovy jsou plněny s přihlédnutím ke schopnostem žáků. Tyto jsou ovlivněny druhem a stupněm jejich zdravotního postižení.

Plnění osnov učiva pracovního vyučování žáků zvláštní školy je limitováno materiálně-technickými podmínkami školy (chybí dílna, cvičná kuchyně). Vyučující se více zaměřují na sebeobsluhu, práci s hlinou a pěstitelské práce, pro něž jsou ve škole vytvořeny příznivé podmínky.

Pro všechny žáky jsou vypracovány individuální vzdělávací programy. Ve zvláštní a pomocné škole jsou tyto programy vypracovány rovněž pro výuku předmětu řečová výchova. Namátkovou kontrolou IVP (zvláštní škola 6. - 8. ročník) bylo zjištěno, že jsou někdy zbytečně příliš obsáhlé a formální (přepis osnov). Vhodnější by bylo vypracovávat IVP pouze v odůvodněných případech, a to u žáků, jimž jejich zdravotní postižení neumožňuje zvládnout obsah učiva stanovený učebními osnovami nebo jen s jistým omezením. Programy zaměřit pouze na ty předměty, v nichž se zdravotní postižení žáků negativně projevuje (např. pracovní vyučování, tělesná výchova, rýsování, matematika, psaní apod.). V těchto programech postihnout redukcí obsahu učiva, specifický způsob práce s žákem, případné úlevy, speciální pomůcky, způsob hodnocení apod. ČŠI velmi pozitivně hodnotí pravidelné vyhodnocování IVP a spolupráci s rodiči při jejich tvorbě.

Základní škola

Učební plán je ve všech ročnících plněn. V 9. ročníku je jako volitelný předmět zařazen anglický jazyk, v 7. a 8. ročníku předměty praktické činnosti a výtvarné činnosti.

Vzdělávací program školy je vhodně doplněn činnostmi, které zabezpečuje zdravotnický personál po ukončení výuky do odjezdu žáků (výtvarné činnosti, vycházky, relaxaci, hry).

Učební plány jsou plněny ve všech typech škol. Pro žáky se speciálními potřebami jsou vypracovávány individuální vzdělávací programy. Zařazené nepovinné a volitelné předměty, ale i aktivity, které zabezpečuje občanské sdružení svými pracovníky po vyučování, vhodně doplňují vzdělávací program školy. Vzhledem k určitým omezením v plnění osnov pracovního vyučování a praktických činností hodnotí ČŠI tuto oblast jako průměrnou, s pozitivy a negativy v rovnováze.

3.3 Odborné a pedagogické řízení

3.3.1 Organizační struktura školy

Ředitelka Speciální školy, o.p.s. byla do funkce jmenována výborem Občanského sdružení na pomoc dětem s více vadami ke dni 1. 9. 1993 a po změně statutu zřizovatele správní radou Obecně prospěšné společnosti ke dni 1. 7. 1997. Zástupkyně ředitelky byla jmenována s účinností od 1. 2. 1994 a po změně statutu zřizovatele potvrzena ve funkci ke dni 1. 7. 1997. Ředitelka školy i její zástupkyně mají pro výkon zastávaných funkcí požadované vzdělání i délku praxe.

Speciální škola, o.p.s., je organizačně rozčleněna na tři celky. Učitelé pomocné školy, zvláštní školy, speciální základní školy a odborní pracovníci jsou řízeni přímo ředitelkou. Učitelky mateřské školy a správní zaměstnanci vedé zástupkyně ředitelky. Samostatně, pod přímým vedením ředitelky, pracuje ekonomka školy.

Organizačním řádem jsou pověřeni zastupování další pracovníci pro případ nepřítomnosti ředitelky i její zástupkyně.

Pedagogická rada jako poradní orgán ředitelky se schází v pevně stanovených termínech 4x ročně. Zápisy z jednání obsahují všechny potřebné údaje. Dle potřeby jsou svolávány operativní porady orientované na řešení specifických dílčích úkolů.

K zajištění pravidelného a bezpečného chodu školy slouží dobře zpracovaný „Provozní řád budovy“, jímž jsou stanoveny povinnosti a práva žáků i kompetence a odpovědnost všech pracovníků.

Vedení školy vytváří příznivou atmosféru tím, že včas předává informace, vychází vstřícně požadavkům pracovníků, jedná s nimi a respektuje jejich názory.

Organizační struktura školy je nadprůměrná.

3.3.2 Personální struktura školy

Ke dni inspekce pracovalo ve Speciální škole, o.p.s., celkem 25 zaměstnanců. Z tohoto počtu je sedmáct zaměstnanců interních, kteří jsou placeni z rozpočtu školy, a osm zaměstnanců je externích, placených z rozpočtu občanského sdružení.

V poměrně stabilizovaném sboru působí jedenáct pedagogických pracovníků včetně ředitelky a její zástupkyně. V oddělení speciální mateřské školy pracují tři učitelky, v pomocné, zvláštní a speciální základní škole pracuje šest učitelek. Z celkového počtu pedagogických pracovníků má jedna učitelka vysokoškolské vzdělání pedagogického směru, ale bez speciální pedagogiky, ostatní pedagogičtí pracovníci mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro práci v tomto typu školy.

Tab. 5: pedagogická a odborná způsobilost

Pedagogičtí pracovníci	Pedagogická a odborná způsobilost			
	Plně způsobilí	Jen odborně	Jen pedagogicky	Bez způsobilosti
Ředitelka	1	0	0	0
Zást. ředit.	1	0	0	0
Učitelé	8	0	1	0
Celkem	10	0	1	0

Tab. 6: personální zajištění školy

Zaměstnanci	Počet	Interní zaměst.	Externí zaměst.	Z toho žen
Ředitelka	1	1	0	1
Zástup. ředitel.	1	1	0	1
Učitelé	9	9	0	9
Zdravotní sestry	5	2	3	5
Rehabil. prac.	3	0	3	3
Ostatní	6	4	2	4
Celkem	25	17	8	23

V kategorii ostatních zaměstnanců jsou zařazeni řidič-údržbář (úv. 1,0), uklízečka-topič (úv. 0,8 + 0,2), ekonomka (úv. 1,0), dva pracovníci pomocný personál (úv. 0,5 a 0,8) a pracovníce pro výdej stravy a úklid (úv. 0,5 + 0,5).

Personální struktura školy je nadprůměrná.

3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst učitelů

Další vzdělávání pracovníků je pojímáno jako součást jejich osobního rozvoje. Plán dalšího vzdělávání pracovníků je přílohou „Plánu práce na školní rok 1998-99“, který je aktuálně doplňován. Vzhledem k tomu, že všichni pedagogičtí pracovníci mají odbornou a pedagogickou způsobilost, nikdo z nich v současné době nestuduje na vysoké škole. Všichni pracovníci využívají nabídek dalšího vzdělávání formou krátkodobých seminářů a přednášek především z oblasti speciální pedagogiky, psychologie a dalších odborných témat nabízených vzdělávacími agenturami, Střediskem služby školám a Školským úřadem v Prostějově. Tři učitelky se vzdělávají formou dlouhodobého výcviku - Alternativní školství, Autistické děti a Nonverbální komunikace.

Účast na všech vzdělávacích akcích je evidována, s novými poznatky jsou na operativních poradách seznamováni všichni zaměstnanci.

Vedení školy podporuje další vzdělávání a sebevzdělávání všech pracovníků. Tuto oblast lze hodnotit jako nadprůměrnou.

3.4 Kontrolní systém školy. Kontrola a hodnocení

Vedení školy má vypracován plán kontrol a hospitací, na němž se podílí ředitelka a zástupkyně školy. Má charakter spíše přehledu plnění. Nevychází z analýzy minulého roku, není rozlišen na přímé a nepřímé kontroly a ze záznamů z pedagogických rad a dalších porad nelze vysledovat, zda jsou s jejími výsledky učitelé seznamováni. Hospitace jsou zaměřeny spíše na vedení třídní dokumentace. Z přímých hospitací jsou dle sdělení ředitelky školy vedeny rozборы pouze ústně. Na škole nejsou zřízeny metodické orgány. Kontrola plnění zadaných úkolů probíhá zejména na pedagogických radách a dalších poradách.

K hodnocení pracovníků slouží vnitřní platový předpis, který je přílohou Organizačního řádu. Vnitřní platový předpis obsahuje jasně stanovená kritéria při přiznávání pohyblivých složek platů. Tím je zajištěna motivační funkce hodnocení.

K hodnocení žáků jsou pedagogickými pracovníky ve vyučování v hojné míře používány pochvaly jako motivující prvek pro další činnost. V pomocné škole je využíváno širšího slovního hodnocení. V některých třídách si učitelé vypracovávají vlastní testy na zjištění znalostí žáků z určité části probraného učiva. Výsledky žáků jsou pravidelně hodnoceny na klasifikačních poradách.

Plán kontrol je sestaven, kompetence v kontrolní činnosti jsou stanoveny, ale v některých částech pouze obecně. Kontrolní systém školy je na běžné úrovni.

3.5 Informační systém školy - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém má stanovená pravidla a dle sdělení ředitelky vedení školy zajišťuje všem pracovníkům školy přístup ke všem potřebným materiálům. Učitelé se každodenně před vyučováním setkávají v místnosti zástupkyně školy, kde jsou seznámeni s nejdůležitějšími informacemi. Problematickým se jeví přenos informací na odloučené pracoviště speciální mateřské školy.

V komunikaci s rodiči převažuje forma individuálních pohovorů. Ve školním roce se konají čtyři rodičovské schůzky. Pro sdělování důležitých a aktuálních informací rodičům slouží nástěnka v přízemí budovy. Ke vzájemnému informování přispívají neformální akce

školy a rodiny. Vztah školy k rodičům je vstřícný. O dalších akcích pořádaných školou informuje její vedení veřejnost prostřednictvím místních periodik.

Na základě údajů získaných z dotazníků distribuovaných rodičům žáků bylo zjištěno, že naprostá většina rodičů je zcela nebo spíše spokojena s celkovou úrovní školy. Vysoce jsou hodnoceny především informační služby pro rodiče, psychohygienické podmínky školy a vztah vyučujících k žákům.

Informační systém školy funguje s drobnými nedostatky a ČŠI jej považuje za spíše nadprůměrný.

3.6 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace školy je zavedena v souladu s platnými právními předpisy:

MŠ - § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o předškolních zařízeních a školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

PŠ, ZvŠ a ZŠ - § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů.

V předloženém rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 30 385/97-61 je odloučené pracoviště na Smetanově ulici (speciální mateřská škola) zařazeno do sítě škol na dobu určitou. Tato doba již skončila dnem 31. 8. 1998.

Drobné nedostatky byly s ředitelkou školy projednány a v průběhu inspekce odstraněny.

Vedení povinné dokumentace je na běžné úrovni.

3.7 Výroční zpráva

Výroční zpráva o činnosti školy a zpráva o hospodaření za školní rok 1997/98 svou strukturou odpovídají § 17e, odst. 2, 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších úprav. Zpráva je konkrétní, srozumitelná, má dobrou vypovídací hodnotu. Nesprávně jsou zde však uvedeny schvalovací doložky učebních dokumentů zvláštní a pomocné školy. S platností od 1. 9. 1997 byly uvedené dokumenty nahrazeny novými, s jinými schvalovacími doložkami. Rovněž údaje v charakteristice školy (názvy škol, které sdružuje Speciální škola, o.p.s.) neodpovídají vydanému rozhodnutí o zařazení do sítě škol (čj. 30 385/97-61). Bylo by vhodné do výroční zprávy zařadit také zhodnocení dosaženého stavu a stručné záměry v další činnosti školy pro nejbližší období.

Výroční zpráva o činnosti, návrh rozpočtu školy a zpráva o hospodaření školy byly ředitelkou na poradě pracovníků školy projednány a odeslány zřizovateli, Školskému úřadu a Městskému úřadu v Prostějově. V souladu s právními předpisy, vztahujícími se na obecné prospěšné společnosti, byla výroční zpráva také projednána a schválena správní radou. Zpráva je veřejnosti přístupná u ředitelky školy.

Úroveň výroční zprávy školy hodnotí ČŠI, i přes drobné nedostatky v některých údajích jako spíše nadprůměrnou.

3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

K zabezpečení výchovně-vzdělávacího procesu a provozu školy jsou využívány finanční prostředky především ze státní dotace a školného. Další finanční prostředky jsou získávány i z nadací, zapojením se do řešení grantových úkolů, od sponzorů a vlastní

hospodářskou činností (reklama). Státní dotace je čerpána především na mzdy, zákonné odvody, učebnice a učební pomůcky, výdaje za energie, částečně na úhradu spojenou s dopravou žáků a další neinvestiční výdaje.

Namátkovou kontrolou výdajů za učebnice a učební pomůcky nebylo zjištěno, že by byly nakupovány neúčelně a v nepřiměřeném množství.

Rozpočet školy přidělený ŠÚ Prostějov (zvýšená dotace), ve spojení s dalšími získanými finančními prostředky, umožňuje plnit výchovně-vzdělávací program školy, včetně poskytování nadstandardní péče žákům (pravidelná rehabilitace žáků s tělesným postižením, rekondiční pobyty, odvoz a dovoz dětí, účast zdravotního personálu ve výuce, úzká spolupráce s odbornými lékaři, hipoterapie, péče i mimo výuku apod.).

Vedení školy i zřizovatel se snaží v maximální míře o získávání finančních prostředků pro zabezpečení co nejkvalitnější péče o žáky školy.

Roční účetní závěrka za rok 1997 byla ověřena auditorem, který navrhl správní radě Obecně prospěšné společnosti Speciální škola, o.p.s., schválit účetní závěrku a výroční zprávu „bez výhrad“. Bylo konstatováno, že účetnictví je vedeno průkazným způsobem, je úplné a správné.

Nedostatky ve využívání finančních prostředků ze státní dotace nebyly zjištěny. ČŠI hodnotí podíl školy na získávání dalších prostředků a celkovou úroveň jejich využívání ve prospěch školy jako nadprůměrnou.

4. PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků

Speciální škola, o.p.s. sídlí v samostatné třípodlažní budově, umístěné ve starší řadové zástavbě. Školní budova prodělala celkovou rekonstrukci, je uzpůsobena pro bezbariérový pohyb. Umožňuje realizaci všech výchovně-vzdělávacích programů. Nedostatkem je skutečnost, že škola nemá vlastní tělocvičnu (využívá tělocvičnu ZŠ a ve všech třídách jsou instalovány ribstoly), cvičnou kuchyň a dílnu pro výuku pracovního vyučování. Velikost tříd je vzhledem k postižení dětí malá, neumožňuje dostatečně volný pohyb ani provádění relaxačních a uvolňovacích cviků nezbytných pro těžce postižené žáky.

V prvním podlaží je výdejna stravy, jídelna, učebny pro nižší, střední a vyšší stupeň pomocné školy, koupelna a sociální zařízení. Ve druhém podlaží jsou učebny základní školy, zvláštní školy, koupelna a sociální zařízení. Ve třetím podlaží jsou dvě místnosti pro rehabilitaci, kanceláře ředitelky a ekonomky, sborovna, sociální zařízení a plynová kotelna. Škola má elokované pracoviště umístěné v jednom pavilonu nedaleké mateřské školy, kde jsou umístěny děti předškolního věku.

Škola dále využívá školního pozemku pro výuku pracovního vyučování (pěstivelské práce) a zahrady s vybavením pro sportovní rekreační aktivity (malá kopaná, kuželky a košíková). Na tomto pozemku je umístěna kvalitně vybavená mobilní buňka, ve které je keramická dílna s hrnčířským kruhem a keramickou pecí s příslušenstvím (pro výuku pracovního vyučování i zájmovou činnost) a kompletní sociální zařízení.

Celá školní budova je nadstandardně, moderně, funkčně a esteticky vybavena, upravena a vyzdobena. Všechny učebny (třídy) jsou vybaveny novým speciálním školním nábytkem pro postižené děti, počítači s instalací Win 95, barevnými televizory, radiomagnetofony a zpětnými projektory, ve dvou třídách jsou u PC tiskárny, ve třídě základní školy je instalován scanner. Pro výuku je k dispozici videorekordér s dobře vybavenou videotékou se speciálními výukovými programy. Žáci s vadami zraku mají k dispozici čtecí lupy a televizní čtecí lupu, nevidomí žáci používají Pichtův psací stroj. Ke zvětšování textů pro slabozraké žáky je využíváno kopírovacího zařízení. Při výuce hudební výchovy jsou k dispozici klávesové nástroje, klavír a Orfova škola. Pro výuku žáků s postižením horních končetin je škola vybavena kompenzačními pomůckami a úchopovými nástavci.

Velkou pozornost zasluhuje vybavení místností pro rehabilitaci, kde je instalována perličková vanová koupel, tři malé nožní perličkové masážní koupele, magnetoterapie, elektroléčba, parafin, biolampa, masážní přístroje, multifunkční trenažér, germicidní zářič, pračka vzduchu, dva infraterapy, tři speciální masážní stoly (elektrické a mechanické), rotoped, ergomed, zvedák do vany a dvě speciální chodítka pro nácvik chůze.

Materiálně-technické podmínky pro výuku žáků s více vadami jsou nadprůměrné.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školy

Plánovaná kapacita školy, stanovená v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení MŠMT ČR, je naplněna přibližně na 91 %. V současné době nelze z kapacitních důvodů vyhovět všem žádostem o zařazení žáků do školy. Počty žáků ve třídách umožňují vyučujícím důsledně uplatňovat individuální přístup.

Vedení školy vytvořilo příjemné pracovní prostředí pro žáky i vyučující, s velmi dobrou estetickou úrovní. Učebny jsou prostorově maximálně využity, ve všech jsou začleněny relaxační koutky využívané o přestávkách i dle potřeby v průběhu výuky. Pracovní místa žáků odpovídají antropometrickým požadavkům. Vyučující při výuce důsledně dodržují psychohygienické požadavky, respektují individuální pracovní tempo žáků, vhodně zařazují oddechové chvilky apod. Žákům s tělesným postižením je pravidelně poskytována komplexní rehabilitační péče.

Rozvrh hodin respektuje pravidelné střídání předmětů v průběhu týdne. Počet hodin v jednom celku stanovený právními předpisy je dodržen. Režim přestávek mezi jednotlivými vyučovacími hodinami a jejich délka vytváří dostatečný prostor pro oddech žáků i vyučujících. V rozporu s ustanovením § 9 odst. 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších úprav, je pouze délka přestávky mezi dopoledním a odpoledním vyučováním (zkrácena na 45 minut). Pitný režim zabezpečuje škola ve spolupráci se zřizovatelem po celou dobu pobytu dětí ve škole.

Psychohygienické podmínky školy i přes zkrácení přestávky mezi dopoledním a odpoledním vyučováním hodnotí ČŠI jako nadprůměrné.

4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování (činnost pedagogických pracovníků). Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích

Pomocná škola

Ve třídách pomocné školy měly učitelky jasně stanovené cíle hodiny a obsah učiva, promyšlenou stavbu hodiny, organizaci práce, vhodně volily formy a metody vyučování. Ve své činnosti kladly důraz zejména na individuální přístup a momentální schopnost soustředění jednotlivých žáků. Hojně využívaly rozmanité pomůcky, relaxace, střídání metod. Spolupráce s dalším pedagogem a zdravotní sestrou byla propracovaná a svědčí o funkčnosti a kvalitní práci. Kontrola a hodnocení byly prováděny průběžně, frekvence známek ve středním a vyšším stupni v žákovských knížkách je dostačující. Vztah učitelek k žákům byl přátelský, psychohygienické podmínky jsou ve třídě důsledně dodržovány.

ČŠI hodnotí kvalitu vyučování v pomocné škole jako nadprůměrnou.

Zvláštní škola

V obou třídách zvláštní školy bylo hospitováno celkem ve čtyřech vyučovacích hodinách, a to v přírodopisu, fyzice, matematice a pracovním vyučování. Všechny hodiny byly po metodické stránce řádně připraveny, výuku několika ročníků v jedné třídě vyučující organizačně velmi dobře zvládali, účelně kombinovali přímou a samostatnou práci žáků. Metody a formy práce odpovídaly probíranému učivu, byly přiměřené schopnostem a možnostem žáků. Názor byl využíván účelně a v dostatečné míře. Velkou pozornost věnovali vyučující mezipředmětovým vztahům a výchovné stránce vyučování.

V navštívených hodinách převládalo slovní hodnocení výkonu žáků nad klasifikací. Toto hodnocení bylo vždy pozitivní, motivující. V přístupu k žákům prokazovali vyučující klid a trpělivost. Ve většině vyučovacích hodin převládalo frontální řízení, méně bylo využíváno diferenciací úkolů v rámci jednotlivých ročníků.

Na základě uskutečněných hospitací hodnotí ČŠI kvalitu vyučování ve zvláštní škole jako nadprůměrnou.

Speciální základní škola

Ve speciální základní škole byly odhospitovány celkem čtyři vyučovací hodiny, dvě v jazyce českém, jedna hodina matematiky a jedna hodina dějepisu. Všechny vyučovací hodiny byly řádně připraveny jak po metodické, tak po organizační stránce. Výuka probíhala v odděleních, byla vhodně a účelně kombinována přímá a samostatná práce žáků. Metodické vedení vyučovacích hodin bylo bezchybné. Všemi hodinami se prolínaly mezipředmětové vztahy a výchovné využití učiva. Vyučující dbali na správné, přesné a srozumitelné vyjadřování žáků.

Ve všech hospitovaných hodinách vyučující průběžně hodnotili žáky slovně, ale po splnění každého úkolu je klasifikovali. Do hodnocení byli zapojeni všichni žáci.

V navštívených hodinách panovala příjemná, klidná a tvůrčí atmosféra a pozitivní vztahy mezi žáky a vyučujícími.

Na základě uskutečněných hospitací hodnotí ČŠI kvalitu vyučování ve speciální základní škole jako nadprůměrnou.

4.4 Hodnocení školy z hlediska úrovně výsledků učení - činnosti žáků

Ze sledovaných hodin a činností žáků pomocné školy vyplývá, že výsledky odpovídají mentálním schopnostem žáků. U některých žáků s dalším postižením (slepotou, autismem, těžkým tělesným postižením) teprve delší čas ukáže, zda učivo příslušného ročníku zvládnou. U většiny z nich jsou výsledky učení přímo ovlivněny vysokými počty zameškaných hodin v důsledku častých onemocnění a následného zapomínání již naučeného. Těžiště práce u těchto žáků je v rozvíjení kognitivních schopností, prohlubování a upevňování hygienických a kulturních návyků a v rozvoji jejich kladných osobnostních vlastností a vzájemných vztahů.

Činnost žáků vychází z metod a forem práce, které v hodinách volí vyučující.

Při opakování učiva prokazovali žáci zvláštní a základní školy poměrně dobré znalosti a samostatnost. V hodinách pracovali se zájmem, byli aktivní a dobře se do výuky zapojovali. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že klasifikace žáků je prováděna průběžně a v dostatečné míře.

Na základě sledování znalostí a dovedností žáků v hospitovaných hodinách a porovnáním úrovně znalostí a dovedností z osobních spisů při zařazení těchto žáků do speciální školy lze hodnotit výsledky učení jako spíše nadprůměrné.

4.5 Hodnocení školy z hlediska rozvoje osobnosti žáků, utváření všeobecné kulturnosti, osobních kompetencí, hodnotových orientací a postojů

Speciální škola, o.p.s. pracuje s každým dítětem individuálně. Předložené individuální výchovně-vzdělávací plány jsou sice příliš obecné, realizovaná péče je však příkladná.

Kromě plnění učebních plánů jednotlivých typů škol se zde věnují všestranné stimulaci rozvoje dětí. Jedná se především o nácvik sebeobsluhy s těžce postiženými žáky, zvyšování osobních kompetencí žáků. Především tělesně postižené děti jsou pravidelně rehabilitovány (Vojtova metoda, magnetoterapie, vodoléčba, hipoterapie). Odbornou neurologickou péčí zajišťuje lékařka a přednostka rehabilitačního oddělení prostějovské nemocnice, kteří školu pravidelně navštěvují a zdravotní stav dětí průběžně sledují.

Prostředí školy je útulné, esteticky zařízené. Děti mají možnost seznámit se s výtvarnými díly svých spolužáků, ale i známých malířů. Mohou také samy tvořit, například při využití keramické dílny s vypalovací pecí. Velmi často se relaxační chvíle, ale

i rehabilitace nebo hodiny výtvarné výchovy apod. doplňují poslechem hudby z bohaté sbírky kompaktních disků.

Speciální škola pečuje nejen o vzdělání, ale také o výchovu a zvyšování osobních kompetencí a všeobecné kulturnosti postižených dětí. V této oblasti je třeba její činnost hodnotit jako nadprůměrnou.

4.6 Hodnocení výchovného poradenství

Funkci výchovného poradce zastává ředitelka školy, která má s touto problematikou z předchozí praxe zkušenosti. Nemá stanoveny konzultační hodiny. Protože téměř všichni rodiče jsou v každodenním kontaktu se školou, není problém dohodnout si termín schůzky individuálně podle potřeby a možností rodičů. Pro diagnostické a psychokorektivní služby využívá škola odborných pracovišť, především pedagogicko-psychologické poradny a speciálně-pedagogických center podle typu postižení žáků.

Ředitelka školy aktivně vyhledává možnosti dalšího vzdělávání žáků školy po ukončení povinné školní docházky. Tyto možnosti jsou vzhledem k postižení žáků velmi omezené, především pro žáky s kombinací mentálního a smyslového, případně mentálního a tělesného postižení. Většinou se navíc jedná o školy vzdálené od místa trvalého bydliště žáků, což vyžaduje internátní pobyt v místě školy. V takových případech je třeba velmi citlivě připravovat jak žáka, tak i jeho rodinu na tuto skutečnost. Také v této oblasti se škola ve prospěch svých žáků angažuje.

V oblasti výchovného poradenství se angažuje ředitelka školy. Její intervence ve prospěch žáků jsou mnohostranné, prováděné na vysoké etické i odborné úrovni. Tato oblast činnosti je nadprůměrná.

4.7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně-vzdělávací činnost školy

Speciální škola, o.p.s. zajišťuje pro své žáky kromě výuky také rehabilitační péči. Kromě každodenní rehabilitační péče se děti mohou účastnit rekondičních pobytů v tuzemsku i v zahraničí. Finanční zabezpečení těchto pobytů je zajištěno prostřednictvím mnoha sponzorů a také příspěvky ministerstev školství, práce a sociálních věcí a zdravotnictví.

V průběhu školního roku jsou pro děti pořádány výlety, např. do ZOO na Svatém Kopečku u Olomouce, do Prahy a podobně. Děti společně oslavují Mezinárodní den dětí, účinkují na vánoční besídce a dalších akcích dle ročního plánu. Tyto aktivity významně přispívají ke zvyšování osobního kompetencí dětí a jejich obecné informovanosti.

Vedení školy zajišťuje prostřednictvím orgánů státní správy i sponzorů mnohé aktivity, které přispívají ke zkvalitnění života postižených dětí. Mnohé zážitky a zkušenosti, které děti na těchto akcích získávají, by bez pomoci školy nebyly realizovatelné. Tuto oblast činnosti školy je třeba považovat za vynikající.

4.8 Hodnocení činnosti školských zařízení, která jsou součástí školy

Speciální škola, o.p.s. nemá žádná další školská zařízení.

5. ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

- Vynikající koncepce školy postihující celoživotní vzdělávání a integraci žáků.
- Výuka ve všech sdružených typech škol probíhá podle schválených učebních dokumentů, nedostatky v plnění učebních plánů nebyly zjištěny. Plnění obsahu osnov ve zvláštní škole (pracovní vyučování - práce s dřevem, kovem, plasty) je ztíženo nedostatečnými materiálně-technickými podmínkami školy.
- Nadprůměrné personální podmínky školy.
- Ve využívání finančních prostředků ze státní dotace nebyly zjištěny nedostatky. Vedení školy i zřizovatel zabezpečují v maximální míře další finanční prostředky pro plnění výchovně-vzdělávacího programu školy i nadstandardní péči o žáky.
- Přes maximální využití prostorových možností školy chybí tělocvična, dílna a cvičná kuchyňka. Rovněž prostory tříd jsou vzhledem k postižení žáků stísněné.
- Nadstandardní vybavení školy učebními, rehabilitačními a kompenzačními pomůckami.
- V rozvrhu hodin, režimu přestávek i organizaci vyučovacích hodin jsou respektovány psychohygienické požadavky mimo přestávky mezi dopoledním a odpoledním vyučováním, která je zkrácena v rozporu s ustanovením § 9 odst. 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších úprav.
- Kvalita vyučování je ve všech typech škol hodnocena jako nadprůměrná.
- Vysoká spokojenost rodičů s výchovně-vzdělávací prací školy a komplexní péčí o žáky.

5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školy

- Požádat MŠMT ČR o aktualizaci rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.
- Upravit délku přestávky mezi dopoledním a odpoledním vyučováním, popř. požádat MŠMT ČR o udělení výjimky.
- Při sestavování plánu práce školy vycházet z výsledků kontrolní a hospitační činnosti.
- Vzhledem k prostorovým možnostem školy a počtu žadatelů o umístění dětí zvážit možnost dalšího rozšíření celkové kapacity školy. ČŠI doporučuje zřizovateli vyvinout maximální úsilí o získání vytypované budovy.
- Vzhledem k počtu žádostí o umístění těžce mentálně postižených dětí ve škole opětovně požádat MŠMT ČR o zřízení přípravného stupně pomocné školy.

5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu

V Prostějově dne 6. 11. 1998

razítko

Podpisy inspektorů: vedoucí týmu: Mgr. Antonín Grulich v. r.

 členové týmu: Mgr. Vojtěch Chromeček v. r.

 PaedDr. Rudolfa Kukulová v. r.

 Mgr. Alena Wiesnerová v. r.

5.4 Datum a podpis ředitelky kontrolované školy stvrzující převzetí zprávy

Inspekční zprávu jsem převzala dne 17. 11. 1998

razítko

Podpis ředitelky školy: PhDr. Marie Turková v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

5.5 Další adresáti zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo č. j. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Občanské sdružení	19. 11. 1998	130 502/98
Školský úřad: Prostějov	19. 11. 1998	130 500/98
Česká školní inspekce: Prostějov	19. 11. 1998	osobně